

แนะนำหนังสือ

Book Review

พระอนุสรณ์ กิตติวัฒนโธ (เรื่องปัญญารัตน์)i

นิสิตปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่

ชื่อหนังสือ: เปลี่ยนเจ้ากรรมนายเวรให้เป็นมิตร

ผู้เขียน: ดร. บรรจบ บรรณรุจิ

ปีที่พิมพ์: 2558

สำนักพิมพ์: อมรินทร์

จำนวนหน้า: 120 หน้า

ดร.บรรจบ บรรณรุจิ เป็นชาวดำบลธรรมเสน อำเภอบัวพารา จังหวัดราชบุรี บรรพชาเป็นสามเณร เรียนนักธรรมบาลี ซึ่งเป็นการศึกษาของสงฆ์ไทย จนสอบได้นักธรรมชั้นเอกและสอบได้เปรียญธรรม 9 ประโยค (ป.ธ.9) ขณะเป็นสามเณร เมื่อ พ.ศ. 2516 ได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ ให้เป็นนาคหลวง อุปสมบทที่วัดพระศรีรัตนศาสดาราม สำเร็จปริญญาพุทธศาสตรบัณฑิต (พธ.บ.) ที่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อักษรศาสตรมหาบัณฑิต (อ.ม.บาลี สันสกฤต) ที่จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย และดุษฎีบัณฑิต (Ph.D.) ที่มหาวิทยาลัย มทร. ประเทศอินเดีย ศึกษาค้นคว้าพระไตรปิฎกมาอย่างต่อเนื่องและเขียนหนังสือเกี่ยวกับพระพุทธศาสนามากกว่า 30 เรื่อง มีงานวิจัยด้านคัมภีร์พุทธศาสนา 3 เรื่อง บทความทางพุทธศาสนามากกว่า 50 เรื่อง งานในอดีตเป็นอาจารย์ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

งานปัจจุบัน เป็นอาจารย์พิเศษบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ภาควิชาสิกขาบาลบัณฑิต สาขาพระพุทธศาสนา ผู้อำนวยการสถาบันจิตตภาวัน มหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนาแห่งโลก เจ้าของบ้านบรรณรุจิ เปิดสอนหลักสูตรครูสมาธิของหลวงพ่อวิริยงค์ สิริธโร เขียนหนังสือ และบรรยายธรรมทางสถานีวิทยุยานเกราะ และ อสมท.

“เปลี่ยนเจ้ากรรมนายเวรให้เป็นมิตร” พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร อมรินทร์ธรรมะ อมรินทร์พรินต์ติ้ง พับลิชชิ่ง 2558 จำนวน 120 หน้า หนังสือเล่มนี้อยู่ในชุดชีวิตหลังความตาย เล่มที่ 3

วัตถุประสงค์ของหนังสือเล่มนี้คือ การเสนอความรู้ซึ่งเป็นข้อมูลในคัมภีร์พระพุทธศาสนาที่คนทั่วไปเข้าถึงได้ โดยไม่ทิ้งความเชื่อทางวิชาการ และทำอย่างไรให้เจ้ากรรมนายเวรเป็นมิตรด้วยความรู้สึกรักจากความจริงที่ว่า สัตว์โลกน่าจะอยู่ร่วมกันฉันมิตรได้ (คำนำ)

เปลี่ยนเจ้ากรรมนายเวรให้เป็นมิตร เล่มนี้ผู้เขียนได้เสนอเนื้อหาด้วยการปูพื้นฐานความรู้ให้ผู้อ่านได้เข้าใจเกี่ยวกับ เจ้ากรรม นายเวร หมายถึงอะไร คือใคร มีเจ้ากรรมนายเวรมาจากที่ไหนบ้าง เจ้ากรรมนายเวรที่เป็นอุปปฏิภาติกะ ที่เป็นกายหายาบ ที่เป็นไปตามกรรม เรื่องเล่าด้วยเจ้ากรรมนายเวร และทำอย่างไรให้เจ้ากรรมนายเวรเป็น

มิตร จัดเรียงเนื้อหาให้ผู้อ่านได้มีความรู้ความเข้าใจไล่ไปไปตามลำดับ พร้อมทั้งตัวอย่างของผู้ที่เจ้ากรรมนายเวรไล่ล่า วิธีการการสิ้นสุดของการไล่ล่า รูปแบบของการสร้างมิตรจากเจ้ากรรมนายเวร

ผู้เขียนได้ค้นคว้าเรื่องจากพระไตรปิฎก อรรถกถา ที่บันทึกเป็นเรื่องราวในอดีตประการหนึ่ง ผสมกับเหตุการณ์ในปัจจุบันซึ่งมาจากประสบการณ์ตรงของผู้เขียนเอง บางเรื่องได้รับฟังจากสื่อต่าง ๆ ที่เล่าขานกัน บางเรื่องมาจากมีผู้คนที่ได้รับประสบการณ์เกี่ยวกับเจ้ากรรมนายเวรมาเล่าให้ฟัง ผู้เขียนนำเรื่องเหล่านั้นมาถักทอโดยใช้ความรู้จากพระไตรปิฎก และอรรถกถาเป็นฐานในการพิจารณา ซึ่งมีหลักวิชาการรองรับข้อมูล สำหรับชาวพุทธแล้ว “เปลี่ยนเจ้ากรรมนายเวรให้เป็นมิตร” มีความสำคัญมากทีเดียว เพราะทำให้เราสามารถหลุดพ้นจากการจองกรรมจองเวรกันชาติแล้วชาติเล่า ด้วยวิธีการที่ถูกต้องตามหลักพุทธศาสนา และสุดท้ายจะทำให้เราพบทางแห่งความสุข เจริญอกงามในชีวิต

ผู้เขียนขึ้นบทนำด้วยประสบการณ์จริงจากผู้เข้าร่วมประชุมวิชาการพัฒนาจริยธรรม เมื่อปี 2552 ด้วยการยกเรื่องชีวิตจริงของวิทยากรท่านหนึ่งที่ได้รับพิษสงจากเจ้ากรรมนายเวรเล่นงานอย่างหนักเกือบเอาชีวิตไม่รอด เธอชื่อ ภูริดา บัวทรัพย์ เป็นคนสวย ใจบุญ เรียนเก่ง เรียนจบทำงานที่มั่นคงคตสวยหรู แต่วันหนึ่งเธอถูกนำส่งโรงพยาบาลแบบไม่รู้สีกตัว เธอสลบไปหนึ่งคืนกับหนึ่งวัน ครั้นเธอฟื้นขึ้นมา พ่อกับแม่ยิ่งตกใจมากขึ้นไปอีก เมื่อลูกสาวมีความจำเลอะเลือน อ่านหนังสือไม่ออก หมอบอกว่า “เธอเป็นโรคที่ไม่ค่อยมีใครเป็นครับ เส้นเลือดดำกับเส้นเลือดแดงไม่ต่อกัน” การรักษาต้องผ่าตัดหลายครั้ง ครอบครัวมีความทุกข์อย่างมาก วันหนึ่งคุณพ่อของเธอไปทำธุระแถวโรงแรมเอราวัณ เห็นคนไปไหว้ท้าวมหาพรหมกันมาก ด้วยความสงสัยจึงเข้าไปไหว้ขอพรบ้าง แล้วตั้งจิตอธิษฐานว่า “ขอให้ท่านท้าวมหาพรหมได้กรุณาแจ้งกับเจ้ากรรมนายเวรของลูกสาวผมให้ช่วยบรรเทาทุกข์บรรเทาโทษให้ด้วยหากลูกสาวมีอาการดีขึ้น ผมจะขอบาขวายเป็น” (หน้า 3) ปาฏิหาริย์มีจริง จากนั้นลูกสาวก็มีอาการดีขึ้นตามลำดับจนสามารถลุกขึ้นช่วยเหลือตัวเองได้ แล้วคุณพ่อก็ไปบวชที่วัดบวรนิเวศวิหาร ภูริดา เล่าต่อว่า “ตอนป่วยใหม่ๆ ทำใจยากมาก ตอนนั้นทำใจได้แล้ว เพราะมีครอบครัว ญาติ

พี่น้องให้กำลังใจ มีพระช่วยสอนให้คิดเชิงบวก” พอคิดได้ คิดตก กลับมาใช้ชีวิตปกติ เริ่มไหว้พระ สวดมนต์ ทำบุญใส่บาตร (หน้า 5) ผู้เขียนเห็นว่าครอบครัวบัวทรัพย์ ได้นำความเข้าใจที่ถูกต้องเรื่องกรรมและเจ้ากรรมนายเวรมาใช้ ประคับประคองชีวิตให้ดำเนินต่อไป และคุณพ่อรู้สึกได้ว่า “เจ้ากรรมนายเวรมีจริงและสามารถขอลดหย่อนผ่อนโทษกันได้” (หน้า 6)

เจ้ากรรมนายเวรคือใคร ผู้เขียนได้อธิบายว่า ชีวิตของคนเรานั้นไม่มีอิสระเสียทีเดียว หากมีใครหรืออะไรมาคอยขัดขวางทำให้ชีวิตไม่ราบรื่น (หน้า 9) ทำให้เจ็บป่วยหรือพบกับความเดือดร้อน บางครั้งหนักหนาจนถึงแก่ชีวิต ไม่ผิดเสียทีเดียวที่มองอย่างนั้น หากพิจารณาตามพุทธพจน์ที่ว่า “กัมมุนา วัตตะตีโลกิ สัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรม” เจ้ากรรมนายเวรไม่เพียงอยู่ในรูปของอุปปาติกะที่อยู่คนละมิติเท่านั้น แต่เจ้ากรรมนายเวรอาจมาในรูปมนุษย์ สัตว์เดรัจฉาน ที่เราเคยเบียดเบียนทำร้ายมาในอดีต หรือบางครั้งเจ้ากรรมนายเวรอาจมาในรูปของผลกระทบได้เช่นกัน ผู้เขียนได้ยกบทพระนิพนธ์ของสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ในหนังสือ อำนาจอันยิ่งใหญ่แห่งกรรม อธิบายเจ้ากรรมนายเวรไว้ว่า “...เจ้ากรรมนายเวรนั้นคือ ผู้ที่ถูกทำร้ายก่อนและผูกอาฆาตจองเวร หากไม่มีอาการอาฆาตจองเวรก็ไม่ถือว่าเป็นเจ้ากรรมนายเวร เขาย่อมเป็นผู้ไม่คิดร้าย ไม่ติดตามทำร้ายให้เป็นการตอบสนองหรือที่เรียกกันว่าแก้แค้น ผู้ที่มีสัมมาทิฐิหรือมีความเห็นชอบ แม้จะมองไม่เห็นหน้าตาของเจ้ากรรมนายเวร แต่ก็ย่อมไม่ประมาทและย่อมไม่เห็นเป็นความเหลวไหลไม่มีเหตุผล เหตุที่เรามีเจ้ากรรมนายเวรก็เพราะเราต่างก็มีภพชาติมานับไม่ถ้วนในอดีต ต่างก็ทำกรรมดีและไม่ดีเอาไว้ นับไม่ถ้วนในภพชาติทั้งหลายนั้น เจ้ากรรมนายเวรที่ได้ไปก่อกำเริบเบียดเบียนทำร้ายไว้ ก็ย่อมมีไม่น้อยเช่นกัน” (หน้า 11)

ผู้เขียนตั้งคำถามว่า เจ้ากรรมนายเวรมาจากไหน หรือเกิดจากอะไร คำตอบคือ “กรรม” ผู้เขียนว่าเสียดยี่สิบขวานที่เราแม้จะคุ้นเคยกับคำสอนเรื่องกรรม แต่ยังเข้าใจได้ไม่ถ่องแท้ เพราะชาวพุทธมักพูดถึงคนที่ประสบกับสิ่งไม่ดีว่าเป็นกรรมของเขา แต่กลับพูดกับคนที่ประสบสิ่งดีว่าเป็นโชคของเขา แสดงว่าชาวพุทธไทยเราส่วนใหญ่เข้าใจเรื่องกรรมไปทางลบ ทั้งที่ทั้งสองเหตุการณ์เป็นเรื่อง

ของ “ผลกรรม” ผู้เขียนได้ยกพุทธพจน์ในพระไตรปิฎกเล่มที่ 14 มัชฌิมนิกาย อุปริปัณณาสก์ว่า “ดูกรภิกษุ สัตว์ทั้งหลายเป็นผู้มีกรรมเป็นของตน เป็นผู้รับผลของกรรม เป็นผู้ที่มีกรรมเป็นกำเนิด มีกรรมเป็นพวกพ้องและมีกรรมเป็นที่พึ่งอาศัย กระทำกรรมไว้เป็นกรรมดีหรือกรรมชั่วก็ตาม ย่อมเป็นผู้รับผลของกรรมนั้น”(หน้า13) ผู้เขียน สรุปว่ากรรมที่ทำย่อมส่งผลให้ไม่วันใดก็วันหนึ่ง ให้ผลในชั้นในคือด้านจิตใจซึ่งเกิดขึ้นทันทีหลังการกระทำสิ้นสุดลงแล้ว กรรมยังให้ผลชั้นนอก คือให้พลังที่น่าปรารถนาและไม่น่าปรารถนา กรรมดีให้ผลชั้นนอกเป็น ลาภ ยศ สรรเสริญและความสุข ส่วนกรรมชั่วให้ผลชั้นนอกเป็นความเสื่อม ลาภ เสื่อมยศ คำติฉินนินทาและความทุกข์ กรรมชั้นนอกมีความซับซ้อนเพราะให้ผลในชาตินี้ ให้ผลในชาติหน้า ในชาติต่อไป (หน้า 14)

เจ้ากรรมนายเวรที่เป็นโอปปาติกะ ผู้เขียนได้อธิบายเรื่องนี้ว่า การเป็นเจ้ากรรมนายเวรกัน ย่อมหนีไม่พ้นเหตุและผลตามหลักกฎแห่งกรรม ไม่ใช่แต่กรรมในชาติปัจจุบันเท่านั้น หากยังรวมถึงกรรมที่สืบต่อเป็นสายยาวข้ามภพข้ามชาติ บางทีโกรธแค้นฝังใจจนกลายเป็นการผูกอาฆาตจองเวร (หน้า 17) ผู้เขียนยกเรื่องพญามารผจญมาเสริมในตอนหนึ่งของพุทธประวัติ เราจะได้ยินพระพุทธเจ้าผจญมารตั้งแต่วันที่เสด็จออกบวชเรื่อยไปจนถึงวันตรัสรู้ ในพระไตรปิฎกเรียกมารตนนี้ว่า “มารผู้มีบาป” ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าแม้พระพุทธเจ้าทรงบำเพ็ญบารมีเป็นพระโพธิสัตว์มาหลายภพหลายชาติ ยังถูกพญามารรังควานแรงผลักดันแม้ไม่รุนแรงเหมือนอาฆาตพยาบาท แต่ความริษยาของพญามารนับเป็นกิเลสสายโทสะ กัดกร่อนจิตใจของมนุษย์และเทวดาให้หลงผิดได้ (หน้า 20) เรื่องมารพิเรนทร์ เจ้ากรรมนายเวรของพระโมคคัลลานะ ขณะที่พระเถระเดินจงกรมอยู่กลางแจ้ง มารตนหนึ่งได้เนรมิตกายแอบหายตัวเข้าไปในช่องท้องของท่าน ผู้เขียนได้อธิบายถึงอดีตชาติของท่านสมัยพระพุทธเจ้ากกุสันธะ ท่านเกิดเป็นมารชื่อทุลีซึ่งได้ทำร้ายพระสาวกผูกพยาบาทไว้ในใจ จนมาถึงกาลของพระพุทธเจ้าองค์ปัจจุบันทุลีมารในอดีตได้มาเกิดในตระกูลพราหมณ์ ได้ออกบวชเป็นพระสาวกสำเร็จเป็นพระอรหันต์ด้วยเศษกรรมในอดีตยังหลงเหลืออยู่จึงทำให้มารหาโอกาสทำร้าย เรื่องจิตของเทวดาหลงคิดถลำแก่งพระสาวก 2 รูปให้ทะเลาะกันด้วยเนรมิต

เป็นผู้หญิงแสดงพฤติกรรมจัดมวยผม และจัดผ้านุ่ง เพื่อให้พระเถระอีกรูปเข้าใจว่าพระเถระที่เข้าไปปัสสาวะที่พุ่มไม้ทำผิดพลาดแล้วกับตนเอง เทวดาตนนั้นเสวยผลกรรมสิ้นพุทธันดรหนึ่ง พันกรรมแล้วมาเกิดเป็นชาวเมืองสาวตถิ ต่อมาได้บวช ทุกคนเห็นว่าท่านมีผู้หญิงปรากฏตามหลังไปทุกแห่ง ท่านถูกเรียกว่า “โกณฑธานะ” แปลว่าผู้มีสิ่งชั่วช้าติดตาม ภิกษุรูปอื่น ๆ ทนไม่ไหว เป็นเรื่องโกลาหลไปหมด จนพระราชาทรงรับเป็นโยมอุปฐาก จึงไม่ลำบากด้วยที่อยู่ อาหาร ท่านตั้งใจปฏิบัติจนบรรลุพระอรหันต์ รูปของหญิงที่ติดตามอันเกิดจากเศษกรรมเก่าที่ทำไว้ตั้งแต่ครั้งเป็นเทวดาก็ลั่นหายไป (หน้า 31)

เจ้ากรรมนายเวรที่เป็นกายหยาบ เรื่องนี้ผู้เขียนได้เสนอข้อมูลไว้ว่า หลายคนมีความเข้าใจว่า เจ้ากรรมนายเวรหมายถึงผู้ล่องลับที่ยังมีความอาฆาตพยาบาท แต่ความจริงแล้วคนหรือสัตว์เดรัจฉานที่อยู่ในมิติเดียวกับมนุษย์ ก็เป็นเจ้ากรรมนายเวรที่เบียดเบียนให้ชีวิตคนเราต้องประสบปัญหาหนักเบา บางคราวถึงขั้นเลือดตกยางออกหรือถึงแก่ชีวิตได้เช่นกัน (หน้า 37) ท่านผู้เขียนได้ยกตัวอย่างเรื่องที่เกิดกับพระพุทธเจ้า คือเรื่องพระเทวทัต ในสมัยพุทธกาลที่ผูกใจเจ็บต่อพระพุทธเจ้าตั้งแต่องค์เป็นพระโพธิสัตว์ ตามจองเวรกันอยู่หลายชาติ ในชาติที่ทั้งสองเกิดเป็นพ่อค้าค้าขายอยู่ด้วยกัน แต่วันหนึ่งเกิดขัดแย้งกัน พระเทวทัตจึงผูกอาฆาตพระโพธิสัตว์นับแต่ชาตินั้นเป็นต้นมา มีการจองเวรกันมาจนถึงชาติสุดท้ายของพระพุทธองค์ ชาติต่อมาพระเทวทัตเกิดเป็นพระเจ้ากรุงพาราณสี ส่วนพระพุทธเจ้าเสวยพระชาติเป็นพระโอรส พระราชาไม่ทรงโปรดพระโอรสทรงคิดกำจัดพระโอรส ในชาติที่เกิดเป็นสัตว์เดรัจฉาน พระพุทธเจ้าเสวยพระชาติเป็นลูกลิง ส่วนพระเทวทัตเป็นพ่อลิงผู้เป็นจำเริญ พ่อลิงที่เป็นจำเริญไม่ชอบลูกลิงที่เป็นตัวผู้ ระแวงว่าจะมาแย่งอำนาจจากตน จึงคิดจะกำจัด ด้วยจิตที่ผูกอาฆาต ลิงตัวร้ายเวียนว่ายตายเกิดในภพภูมิต่างๆ จนกระทั่งมาเกิดเป็นพระเทวทัต พระญาติสนิทของพระพุทธเจ้า ก็ยังคงขัดแย้งกับเจ้าชายสิทธัตถะมาตั้งแต่ทรงพระเยาว์ จนมาบวชเป็นพระภิกษุแล้วยังมีจิตคิดร้ายถึงขั้นมุ่งปลงพระชนม์ชีพของพระพุทธองค์ (หน้า 49) ระยะเวลาที่พระเทวทัตอาฆาตนั้นยาวนานหลายภพชาติ

เรื่องการจองเวรเช่นฆ่าข้ามภพข้ามชาติ ผู้เขียนยกเรื่องที่ปรากฏในอรรถกถา เริ่มภพชาติ สามภพคราอยู่ด้วย

กันอย่างมีความสุข แต่ที่ถูกคือ ภรรยาเป็นหมัน จึงเป็นเหตุให้สามีมีภรรยาคนที่สอง มีการฆ่าเด็กทารกด้วยยาทำแท้งถึง 3 ครั้งถึงขั้นภรรยาคนที่สอง ตายตามพร้อมกับลูกด้วย จิตอาฆาตพยาบาทจองเวร “ขอให้ฉันได้เกิดมากินเลือดกินเนื้อลูกของแกบ้าง” ภพชาติเกิดเป็นแมวและแม่ไก่ก็มีการกินไข่แม่ไก่ถึง 3 ครั้ง ภพชาติเกิดเป็นแม่เสือดุร้ายพบกวางตัวเมียก็เกิดการกินลูกของแม่กวางถึง 3 ครั้ง พร้อมทั้งกินแม่กวางด้วย ภพชาตินางยักษ์ฉนิกับลูกสาวเศรษฐี ลูกสาวเศรษฐีได้สูญเสียลูกน้อยไปถึง 2 ครั้ง ครั้งที่ 3 นางยักษ์ฉนิไล่ล่าตามไปทันถึงวัด ไม่ทันที่จะกินเด็กน้อย เพราะเข้าวัดไม่ได้ สุนเทพที่สถิตอยู่ที่ซุ้มประตูไม่ยอมให้เข้าไป สุดท้ายทั้งสองเลิกเป็นเจ้ากรรมนายเวรต่อกันและกัน หันมาเป็นมิตรที่คอยเกื้อหนุนกัน ลูกสาวเศรษฐีทำพิธีกรรมอุทิศผลบุญให้ยักษ์ฉนิสม่ำเสมอ ส่วนนางยักษ์ฉนิก็ตอบแทนคุ้มครองบอกเหตุร้ายเหตุดีที่จะเกิดให้ทราบล่วงหน้า ด้วยการฟังธรรมจากพระพุทธเจ้าทั้ง 2 จึงหลุดพ้นจากวงจรเจ้ากรรมนายเวร ผู้เขียนยังได้ยกเรื่องราวกรรมจากความรัก ทุกข์จากรักต่างฐานะ ของนางปฐาจารา (หน้า 57) เรื่องผูกพันเท่ากับผูกกรรม ความรักแบบข้ามภพข้ามชาติที่ปล่อยวางไม่ได้นั่นเอง (หน้า 61) ผู้เขียนกล่าวถึง “เจ้ากรรมนายเวร” ที่เกิดจากกรรมของคนเรานั้นแสดงตัวออกมาในหลายรูปแบบ เราไม่อาจเห็นได้ด้วยตาว่าสรรพชีวิตในชาติหนึ่งเมื่อสิ้นอายุขัยแล้วไปเกิดเป็นอะไรบ้าง แต่ทั้งหมดนั้นเป็นไปในอำนาจกฎแห่งกรรม (หน้า 62)

เจ้ากรรมนายเวรเป็นไปตามกฎแห่งกรรม เรื่องนี้ผู้เขียนได้ยกคำถามของ สุภมาณพ ที่ได้เข้าเฝ้าพระพุทธเจ้า ณ วัด เขตวัน เมืองสาวัตถี ว่า “ ข้าแต่พระโคตมผู้เจริญ อะไรหนอเป็นเหตุ เป็นปัจจัยให้พวกมนุษย์ที่เกิดเป็นมนุษย์อยู่ ปรากฏความเลวและความประณีตต่างกัน คือ มีอายุสั้น มีอายุยืน มีโรคน้อย มีโรคน้อย มีผิวพรรณงาม มีผิวพรรณงาม มีศักดิ์น้อย มีศักดิ์มาก มีโกละน้อย มีโกละมาก เกิดในสกุลต่ำ เกิดในสกุลสูง ไร้ปัญญา มีปัญญา” (หน้า 65) พระพุทธเจ้าตรัสตอบว่า “...มาณพ สัตว์ทั้งหลาย มีกรรมเป็นของตน เป็นทายาทแห่งกรรม มีกรรมเป็นกำเนิด มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์ มีกรรมเป็นที่พึ่งอาศัย กรรมย่อมจำแนกสัตว์ให้เลวและประณีตได้ (พระไตรปิฎกเล่มที่ 14 มัชฌิมนิกาย จุฬกัมมวิภังคสูตร) ผู้เขียนอธิบายต่อว่า ชีวิตของคนและสัตว์ที่ที่เป็นไปต่าง ๆ นั้น มีทุกข์ สุข ดี ชั่ว

พื้นฐานมิได้เกิดจากผู้อื่น หรือสิ่งอื่น แต่เกิดจากกรรมที่ตนได้ทำแล้วทั้งสิ้น แต่ละชีวิตล้วนมีกรรมคือการกระทำของตัวเองเป็นสมบัติข้ามภพข้ามชาติ ซึ่งสืบเนื่องแบบข้ามภพข้ามชาติ จนดูเป็นเรื่องค่อนข้างซับซ้อน และเป็นเหตุให้พระพุทธเจ้าตรัสว่า “ผลของกรรมเป็นอดีตโดย” คือคิดให้เข้าใจด้วยระบบสัมผัสอย่างเดียวยังไม่ได้ (หน้า 66) สำหรับเกณฑ์ใช้ตัดสินความแตกต่าง ระหว่างกรรมดีกับกรรมชั่ว พระพุทธเจ้าตรัสไว้ในพระไตรปิฎกเล่มที่ 25 ขุททกนิกาย ธรรมบทว่า “บุคคลทำกรรมใดแล้วไม่เดือดร้อนในภายหลัง กรรมนั้นจัดเป็นกรรมดี บุคคลทำกรรมใดแล้วเดือดร้อนในภายหลัง กรรมนั้นจัดเป็นกรรมชั่ว” ผู้เขียนอธิบายเพิ่มว่า “เดือดร้อนภายหลัง เติมให้เป็นเดือดร้อนใจภายหลัง” เพราะการทำกรรมเริ่มจากใจ (จิตหรือวิญญาณ) คนเราคิดด้วยใจแล้วจึงทำกรรมทางกายและทางวาจา (หน้า 67) ผู้เขียนยังกล่าวถึงกรรมที่จะให้ผลขึ้นอยู่กับปัจจัย 4 ประการ คือ เวลา สถานที่สถานะ ร่างกายบุคลิกภาพ และการทำต่อเนื่อง ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญมาก การทำกรรมดีอย่างต่อเนื่องจะช่วยปรับเวลา สถานที่ หรือสถานะ ตลอดจนบุคลิกภาพให้พร้อมรองรับผลของกรรมดี แต่หากทำกรรมชั่วอยู่ไม่คอยเว้น ความต่อเนื่องจะเป็นตัวเร่งให้กรรมชั่วให้ผลเร็วขึ้น (หน้า 76)

เรื่องเล่าว่าด้วยเจ้ากรรมนายเวร ในบทนี้ผู้เขียนได้ยกเรื่องมาประกอบเพื่อให้ผู้อ่านได้พิจารณา คือ เจ้าป่าเจ้าเขากับหลวงปู่มั่น การปรากฏตัวของคนรักในอดีตชาติ เจ้ากรรมนายเวรในรูปของผลกรรม เจ้ากรรมนายเวรทำให้เจ็บป่วย เจ้ากรรมนายเวรทำให้บาดเจ็บ ความพลัดพรากที่เกิดจากกรรม กรรมที่ทำให้ประสบกับสิ่งที่ไม่เป็นที่รัก (หน้า 83-97)

ทำอย่างไรให้เจ้ากรรมนายเวรเป็นมิตร ผู้เขียนได้หยิบยกเอาเรื่องการประกอบพิธีตัดกรรม ที่ผู้เข้าร่วมพิธีนั่งขวามือขวามือ นำด้วยสายสิญจน์พันรอบศีรษะ ถือนมคนละเล่ม มีพระอาจารย์เจ้าพิธีนำกล่าวขอขมากรรม กล่าวจบทุกคนได้รับคำสั่งให้เตรียมเงื่อนมิดขึ้นแล้วเปล่งวาจาว่า “นะโม ตัสสะ” จากนั้นเอามิดตัดด้วยสายสิญจน์ให้ขาดเป็นอันว่าตัดกรรมได้สำเร็จ นับแต่นี้ผู้เข้าร่วมพิธีจะหลุดพ้นจากกรรมชั่วต่าง ๆ จะมีแต่โชคดี ผู้เขียนเห็นว่าพิธีกรรมดังกล่าวนอกจากไม่ได้ช่วยอะไรแล้ว ยังมีความเสี่ยงให้เสียเวลา เสียทรัพย์สิน อาจเสียรู้ให้แก่ผู้ประกอบพิธีที่

จิตไม่บริสุทธิ์ได้ง่าย ๆ สุดท้ายก็จะสร้างเวรสร้างกรรมกันต่อไป (หน้า 102)

ผู้เขียนได้อธิบายต่อว่า ก่อนอื่นเราต้องเข้าใจก่อนว่า การแก้กรรมดัดกรรมไม่เหมือนกับการซื้อขายแลกเปลี่ยน การขอขมาหรือโหสิกรรมเพื่อสิ้นสุดยุติการจองเวรซึ่งกันและกัน ล้วนขึ้นอยู่กับเจ้ากรรมนายเวรทั้งสิ้น เจ้ากรรมนายเวรอยู่ในฐานะเจ้าหนี้ที่จะทวงคืนจากเราเมื่อไหร่ก็ได้ หรืออาจเมตตาตายหนี้ให้เราเมื่อไหร่ก็ได้เช่นกัน การขอโทษหรือขอภัยแก่เจ้ากรรมนายเวรจึงต้องทำด้วยเจตนาที่จริงใจ ซึ่งมีวิธีการ คือแผ่เมตตาอย่างมีเมตตา ผู้เขียนได้ยกวิธีการแก้กรรมที่บริสุทธิ์ รวมทั้งวิธีปฏิบัติเพื่อให้เจ้ากรรมนายเวรเป็นมิตร อ้างถึงบทสวดสรรเสริญพระพุทธเจ้าที่ว่า “เมตตัมพุเสกะวิธินา ชิตะวา มุนินโท พระจอมมุนีทรงชนะด้วยวิธีการรดด้วยน้ำคือเมตตา” คือพระพุทธเจ้าทรงเอาชนะมารด้วยการแผ่เมตตา ซึ่งพระพุทธเจ้าทรงเน้นย้ำอย่างมาก ในคัมภีร์วิสุทธิมรรคได้บันทึกวิธีปฏิบัติเพื่อลดการจองเวรไว้ว่า “เริ่มต้นให้ฝึกวางจิตเป็นกลางๆ กันในคน 4 จำพวกคือ ในตนเอง ในคนที่ตนเองรัก ในคนที่ตัวเองรู้สึกกลางๆ (ไม่รักไม่เกลียด) และในคนที่มีเวร (โกรธแค้น) ต่อกัน จนเกิดความรู้สึกว่าตัวเองกับคนเหล่านั้นเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน” วิธีการดังกล่าวเป็นการสร้างสมดุลแห่งจิตและเป็นพื้นฐานในการสร้างเมตตา (หน้า 103) การแผ่เมตตาจนเห็นทุกคนเสมอกันดังคำสอนในคัมภีร์วิสุทธิมรรคจะไม่น่ายาก เพราะต้องฝึกฝนจนได้สภาวะธรรมขั้นสูง การแผ่เมตตาให้เจ้ากรรมนายเวรจะได้ผลก็ต่อเมื่อผู้แผ่เมตตาต้องมีเมตตาในจิตใจเสียก่อน (หน้า 104) สำหรับในกรณีที่ไม่รู้ว่าเจ้ากรรมนายเวรเป็นใครให้พยายามทำจิตเป็นสมาธิแล้วแผ่เมตตาไปที่ละทิศ ทำไปให้สม่ำเสมอ เจ้ากรรมนายเวรที่เป็นคน สัตว์ และโอปปาติกะในแต่ละทิศจะได้รับพลังเมตตาของเราอย่างทั่วถึง การทำหายต่อกรกับเจ้ากรรมนายเวรที่เป็นโอปปาติกะ เช่นทองคาถาขับไล่ ลอบหลอกล่อน ด้วยการกระทำผิดคนองต่าง ๆ เป็นสิ่งไม่ควรทำเป็นอย่างยิ่ง นอกจากไม่เป็นประโยชน์แล้ว ยังเป็นการต่อกรรมเวรให้ยืดยาว ขอเพียงตั้งใจแผ่เมตตาอย่างมีเมตตา เพียงเท่านั้นก็ช่วยให้เจ้ากรรมนายเวรเป็นมิตรกับเรามากขึ้น เพราะจิตที่มีเมตตาแผ่แผ่แก่สรรพสัตว์นั้นมีอานุภาพกว่าเวทมนต์คาถาบทใด (หน้า 105) เรารักตัวเองอย่างไร คนอื่นหรือสัตว์อื่นก็รักตัวเขาเองอย่างนั้น พระพุทธเจ้าทรงสอน

ว่า การแผ่เมตตาต้องทำอย่างสม่ำเสมอกระทั่งมีความเมตตาเป็นคุณธรรมประจำใจ จิตยึดเหนี่ยวเป็นอารมณ์ได้ กำหนดถึงความเมตตาคราใด ความเมตตาก็เกิดได้ ผู้ที่มีเมตตาให้เกิดขึ้นอย่างนี้ ย่อมได้อานิสงส์ 11 ประการคือ หลับเป็นสุข ตื่นเป็นสุข ไม่ฝันร้าย เป็นที่รักของมวลมนุษย์ เป็นที่รักของอมนุษย์ เทวดารักษา ไฟ ยาพิษ หรือศัตรูร้ายทำร้ายไม่ได้ จิตเป็นสมาธิเร็ว สนิหน้าผ่องใส ไม่หลงตา เกิดในพรหมโลก หากเรารู้เท่าทันความคิดและระงับความคิดไม่ดีได้ทัน เราย่อมยับยั้งตัวเองไม่ให้ทำกรรมชั่วทางวาจาและทางกายได้

บทสรุป พระพุทธเจ้าสอน เราทุกคนเป็นเจ้าของการกระทำของตน แต่ละชีวิตเวียนว่ายรับผลแห่งกรรมที่ตนได้กระทำ การเดินทางอันยาวไกลในสังสารวัฏย่อมมีทั้งการรับผลจากกรรมเก่าและสร้างกรรมใหม่เรื่อยไป เราเกิดมาเป็นมนุษย์นับว่ามีบุญมาก เกิดมาพบพระพุทธศาสนาในชาตินี้ นับว่ามีบุญมหาศาล เรามีโอกาสได้ศึกษาคำสอนเรื่องกรรมและกฎแห่งกรรม คำสอนของพระพุทธองค์ก็ไม่ทำให้คนเราสิ้นหวังและปล่อยชีวิตไปตามลิขิตของ “เจ้ากรรมนายเวร” แต่ฝ่ายเดียว ตรงกันข้าม พระพุทธศาสนาให้ความสำคัญกับกรรมในปัจจุบัน สอนให้เชื่อมั่นในความเพียรของมนุษย์ คุณธรรมมิได้เกิดจากฤทธิ์เดชเวทมนต์ หากเกิดจากการฝึกฝนพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ บุคคลที่ใส่ใจการเจริญสติ หมั่นฝึกสมาธิ เจริญวิปัสสนาจนเกิดปัญญาแจ้งในสังขารธรรม ขณะเดียวกันก็มีเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์ ต่อสัตว์เดรัจฉาน ต่อโอปปาติกะทั้งในภพภูมิที่สูงกว่าและต่ำกว่า ย่อมประคับประคองตนอยู่ในมรรคาที่เป็นกุศล รอดพ้นจากอาฆาตพยาบาทแต่หนหลัง ยุติการก่อกรรมทำเข็ญการสร้างเจ้ากรรมนายเวรใหม่ ๆ

หนังสือเล่มนี้ มีเนื้อหาที่อ่านสบาย สนุกด้วยเรื่องราวที่เกิดขึ้นด้วยระยะเวลาอันไกลจากตัวเราสมัยพระพุทธเจ้า เรื่องราวที่เกิดขึ้นกับบุคคลต่างๆ ในสมัยอดีต เรื่องราวที่เกิดขึ้นในสมัยยุคเราที่สามารถรับรู้ได้ คือทั้งอดีตสมัย ปัจจุบันสมัย ทั้งโลกมีติมนุชนี่และโลกมิติอื่น แต่เป็นงานวิชาการมีแหล่งอ้างอิง ให้ได้ค้นคว้าเพิ่มเติมสำหรับผู้สนใจ เป็นหนังสืออ่านแล้วเข้าใจเรื่องเจ้ากรรมนายเวรที่ชัดเจน ทุกคนล้วนแต่มีเจ้ากรรมนายเวรที่คอยจ้องทำร้าย ให้ได้รับอันตรายด้วยเหตุการณ์ต่างๆ ซึ่งเราไม่อาจควบคุมได้ แต่หนังสือเล่มนี้ได้บอกวิธีการของการเป็นมิตรกับเจ้ากรรมนายเวรที่เราหวาดกลัว แม้ไม่เคยพบเห็น

หน้า แต่เวลาทำบุญก็มักอุทิศไปหาเจ้ากรรมนายเวรเสมอ
ต่อไปเราไม่ควรกลัวเจ้ากรรมนายเวรอีกต่อไปเพราะเรา
รู้วิธีการปฏิบัติต่อพวกเขาได้อย่างถูกต้องตามหลักของพุทธ
ศาสนาด้วยการอ่านหนังสือเล่มนี้ ผู้เขียนมีความรู้ครบทั้ง
การเรียนรู้ประวัติและปฏิบัติ

หากจะมีข้อให้เพิ่มเติมเนื้อหาในหนังสือเล่มนี้ให้
สมบูรณ์ยิ่งขึ้น น่าจะเป็นเรื่องราวของเจ้ากรรมนายเวรที่เกิด
ขึ้นกับผู้คนในโลกยุคแห่งปัจจุบันให้มากที่สุดอย่างมากร
เรื่องราวให้คนรุ่นใหม่ได้อ่านเจ้ากรรมนายเวรในยุคของพวกเขา
เจ้ากรรมนายเวรในยุคของพวกเขาประสบอยู่

คุณูปการของหนังสือเล่มนี้ ผู้วิจารณ์อยากให้คน
ไทยโดยเฉพาะชาวพุทธทั้งรุ่นเก่า รุ่นกลาง และรุ่นใหม่
ได้อ่านเรื่องนี้ เพราะจะทำให้ท่านผู้อ่านได้ ประโยชน์ 5
ประการคือ 1. ได้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเจ้ากรรม
นายเวรในทัศนะของพุทธศาสนา 2. ได้รู้ประเภทของเจ้า
กรรมนายเวร 3. ได้รู้วิธีการรับมือกับเจ้ากรรมนายเวร
อย่างถูกต้อง 4. จะไม่ถูกหลอกให้เข้าร่วมพิธีกรรมในการ
ตัดเจ้ากรรมนายเวร และ 5. จะได้รู้วิธีการของการปรับ
เปลี่ยนเจ้ากรรมนายเวรมาเป็นมิตรที่แสนดี ใช้ชีวิตอยู่ดี
มีสุขหลุดพ้นจากการจองเวร ไม่ผูกพยาบาทอาฆาตข้าม
ภพข้ามชาติอีกต่อไป

